

nes boringskontrol overvåges grundvandskvaliteten – og herunder forureningstilstanden – i vandværkets boringer.

De grundvandsanalyser, som foretages i NOVA-programmet finansieres af overvågningsprogrammet. Disse kan derfor kræves udført på analyselaboratorier, som er præstationsprøvede og herefter udmeldt af Miljøstyrelsen. At et analyselaboratorium er præstationsprøvet betyder, at det med stor sikkerhed kan analysere for det pågældende stof ved en bestemt koncentration. Præstationsprøvningen sker således ved at teste laboratoriernes evne til at bestemme koncentrationen af et givet stof på et bestemt koncentrationsniveau. Forpligtelse om at analysere så vidt mulig skal udføres på præstationsprøvede og udpegede laboratorier gælder ikke for vandværkerne i boringskontrollen.

De 5 nye miljøfremmede stoffer i NOVA-programmet, som er nævnt ovenfor, er en mindre delmængde af de omkring 70 miljøfremmede stoffer (inklusive pesticiderne), som grundvandet i alt undersøges for i grundvandsovervågningen. For de øvrige miljøfremmede stoffer i NOVA er der foretaget præstationsprøvning og udmeldt laboratorier til de pågældende analyser.

Nonylphenol

Nonylphenol i miljøet stammer primært fra nedbrydning af nonylphenoethoxylater, som blandt andet findes i vaskemidler og rengøringsmidler.

I 1998 er der i NOVA-programmet rapporteret fund af nonylphenol i 32 ud af 56 boringsfiltre (svarende til 57 %). Der er i 1999 fundet nonylphenoler i 4 ud af omkring 100 boringsfiltre (4 %). Nonylphenol er ikke fundet i vandværkernes boringskontrol. Alle fund af nonylphenol ligger et stykke under grænseværdien for drikkevand.

På baggrund af det relativt lave antal analyser for nonylphenol fremhævede GEUS i overvågningsrapporten fra 1999, at det vil kræve yderligere analyser for at afgøre, om den høje fundprocent i 1998 er reel. Alle rapporterede fund af nonylphenol i 1998, var analyseret på analyselaboratoriet DHI. Efterfølgende har DHI konstateret, at kun 1 af de 32 rapporterede fund er reelt; resten repræsenterer analysefejl. DHI var ikke præstationsprøvet til at udføre den pågældende analyse.

Der er i dag 3 laboratorier, der er præstationsprøvede og udpeget til at udføre analyser for nonylphenol i grundvand. Da udpegningen

først fandt sted i efteråret 1999, har amterne dog ikke haft mulighed for at vælge et udpeget laboratorium til at udføre deres analyser i hverken 1998 eller 1999.

Vinylchlorid og 1,2-dibromethan

Kilderne til forurening af grundvandet med chlorerede kulbrinter såsom vinylchlorid og 1,2-dibromethan er typisk farve- og lakindustri, metalforarbejdningsvirksomhed og kemisk tøjrensning. Vinylchlorid er et nedbrydningsprodukt fra de chlorerede kulbrinter, mens 1,2-dibromethan indtil 1994 har været anvendt i blyholdig benzin for at undgå blybelægninger i motorerne.

Der er i 1998 i NOVA-programmet, jf. GEUS' overvågningsrapport fra 1999, rapporteret fund af vinylchlorid i 1 ud af 148 boringsfiltre (under 1 %). 1,2-dibromethan er i 1998 i grundvandsovervågningen undersøgt i alt 137 undersøgte filtre med fund i 2 filtre (1 %). I 1999 er der fundet vinylchlorid i 7 ud af 196 undersøgte filtre (4 %) 1,2-dibromethan er i grundvandsovervågningen i 1999 ikke fundet i nogen af de 209 undersøgte filtre.

I vandværkernes boringskontrol er der i 1998 fund af vinylchlorid i 46 ud af 268 boringsfiltre (17 %), mens der i 1999 er fund i 13 af de 180 boringer (7 %). Der er ikke undersøgt for 1,2-dibromethan i vandværksboringerne.

Størrelsen af de rapporterede fund af vinylchlorid er generelt over grænseværdien for drikkevand. Det samme gælder for 1,2-dibromethan.

Status for analyselaboratorierne er, at der i dag er udpeget 5 laboratorier til at udføre analyser for vinylchlorid, og to til at udføre analyser for 1,2-dibromethan. Laboratorierne er udpeget i september i år, og amterne har således ikke haft mulighed for at vælge et udpeget laboratorium til analyserne i de foregående år 1998, 1999 og 2000. Kun få af de analyser, der er udført for vinylchlorid og 1,2-dibromethan, er udført på et af de udpegede laboratorier. Alle analyser, hvor der er rapporteret fund af vinylchlorid eller 1,2-dibromethan, er udført af laboratorier, som ikke er blevet udpeget af Miljøstyrelsen. På den baggrund er det vanskeligt at konkludere, om de rapporterede fund er reelle. GEUS vurderer dog, at fundene af vinylchlorid understøttes af forekomsten af de stoffer, det er et nedbrydningsprodukt af.

Dibuthylphthalat

Blødgøreren dibuthylphthalat forekommer bl.a. i trykfarver, maling, opløsningsmidler, hærdere,